

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΜΑΣ ΙΜΠΑΝΙΕΘ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΑΛΛΙΚΟ ΜΑΗ ΤΟΥ 1968

Ποια ήταν η κατάσταση του αναρχικού κινήματος τις παραμονές της εξέγερσης του Μάη 1968;

- Μετά από μια περίοδο έντονων εσωτερικών συγκρούσεων και διασπάσεων κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, το γαλλικό αναρχικό κίνημα ήταν στις αρχές της δεκαετίας του 1960 διαιρεμένο αλλά και αποδυναμωμένο. Ο ιστός των αγωνιστών δεν απαρτιζόταν παρά λίγες εκατοντάδες ατόμων τα οποία κατανέμονταν σε διάφορες οργανώσεις οι σπουδαιότερες εκ των οποίων ήταν η Αναρχική Ομοσπονδία (FA), η Ένωση Αναρχικών Κομμουνιστικών Ομάδων και οι Νέοι Ελευθεριακοί. Για παράδειγμα η Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας (CNT-F) δεν διέθετε παρά μια φούχτα μέλη, κάτι που είναι ανεπαρκές για μια συνδικαλιστική συνομοσπονδία.

Βέβαια εκείνη την εποχή υπήρχε μια ισχυρή παρουσία χιλιάδων ισπανών ελευθεριακών προσφύγων. Υπήρχαν λοιπόν κάποιες σχέσεις ανάμεσα ,από τη μια, τις εξόριστες ελευθεριακές οργανώσεις (την Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας CNT-E, την Ιβηρική Αναρχική Ομοσπονδία FAI και την Ιβηρική Ομοσπονδίατων Ελευθεριακών Νέων FIJL) και, από την άλλη, τις διάφορες συνιστώσες του γαλλικού αναρχικού κινήματος. Όμως η πολιτική της μη εμπλοκής αυτών των οργανώσεων στα γαλλικά πράγματα εμπόδισε την εισροή ενός αξιοσημείωτου αριθμού αγωνιστών η οποία θα είχε πιθανότατα αλλάξει πολλά πράγματα τόσο στους ελευθεριακούς κύκλους όσο και στο πανόραμα του συνδικαλισμού στη Γαλλία. Μόνο λίγοι ισπανοί εξόριστοι, κυρίως οι πιο νέοι, και, αργότερα, κάποια από τα παιδιά των εξόριστων εντάχθηκαν στο γαλλικό αναρχικό κίνημα.

Λίγα χρόνια πριν από το 1968 αυτή η κατάσταση διαίρεσης άρχισε σιγά σιγά να αλλάζει, κυρίως χάρη στην δημιουργία, στο τέλος του 1963 στο Παρίσι, του *Συνδέσμου Αναρχικών Φοιτητών* (LEA) που συγκέντρωνε φοιτητές από διάφορες αναρχικές οργανώσεις. Ο πιο σημαντικός σταθμός στην ανάπτυξή του θα

είναι η ακαδημαϊκή χρονιά 1965/1966 στο πανεπιστήμιο της Ναντέρ. Η LEA θα παίξει ένα σημαντικό ρόλο στην δημιουργία και την δραστηριότητα του Κινήματος της 22ας Μάρτη, όπως θα δούμε αργότερα.

Παράλληλα με την δημιουργία της LEA, μια άλλη πρωτοβουλία που συνέβαλε στην ύφανση σχέσεων ανάμεσα στους διασκορπισμένους σε πολλές οργανώσεις νεαρούς αναρχικούς υπήρξε η ίδρυση της Επιτροπής Σύνδεσης των Νέων Αναρχικών (CLJA). Η επιτροπή έκανε την πρώτη της συγκέντρωση τον Οκτώβριο του 1963 με αξιοσημείωτη επιτυχία καθώς πάνω από εξήντα αγωνιστές και αγωνίστριες συμμετείχαν. Ο στόχος της CLJA δεν ήταν να δημιουργήσει μια νέα οργάνωση, αλλά αντίθετα να άρει τις αντιστάσεις που εμπόδιζαν τις συνεργασίες ανάμεσα στις ομάδες, τις οργανώσεις και τις αναρχικές ατομικότητες.

Το 1966 η CLJA σε στενή συνεργασία με την FIJL και με τους συντρόφους της Ελευθεριακής Νεολαίας του Μιλάνου πήρε την πρωτοβουλία να οργανώσει στο Παρίσι την Πρώτη Ευρωπαϊκή Συνάντηση νέων αναρχικών. Στις 16 και 17 Απριλίου, μια εκατοντάδα απεσταλμένων από επτά χώρες και τριάντα ομάδες συζήτησαν μεταξύ τους με εξαιρετικό ενθουσιασμό. Η επιτυχία της συνάντησης ήταν τέτοια ώστε μια δεύτερη συνάντηση προγραμματίστηκε άμεσα για το τέλος της ίδιας χρονιάς στο Μιλάνο και η CLJA ξεκίνησε την έκδοση ενός Ευρωπαϊκού Δελτίου των νέων αναρχικών.

Τέλη Απριλίου, λίγες μόνο μέρες μετά από αυτήν την πρώτη ευρωπαϊκή συνάντηση, η ισχυρή απήχηση που είχε η απαγωγή του ισπανού πρέσβη στο Βατικανό, Καρδινάλιου Ussia, από την συνδεδεμένη με την FIJL Ομάδα 1^η Μάη- Σάκκο και Βανζέτι, ενθουσίασε τους νέους αναρχικούς που είχαν συμμετάσχει στη συνάντηση και όταν δυο χρόνια μετά ξέσπασε ο Μάης αυτός ο ενθουσιασμός δεν είχε κοπάσει.

Ας επισημάνουμε επίσης ότι η σύνδεση νέων αναρχικών που προέρχονταν από διαφορετικές οργανώσεις συνέβαλε αναμφίβολα στο να αναδειχτούν η ακαμψία και ο σεκταρισμός ορισμένων αναρχικών οργανώσεων, κάτι που προκάλεσε, για παράδειγμα, μια ισχυρή κρίση στο εσωτερικό της Αναρχικής Ομοσπονδίας που κατέληξε στην ομαδοποίηση των πιο

αμφισβητιών νεαρών αναρχικών. Την ίδια χρονιά δημιουργήθηκε στο Παρίσι η JAC (Νέοι Αναρχικοί Κομμουνιστές) από όπου προήλθε λίγο καιρό μετά η JRA (Νέοι Επαναστάτες Αναρχικοί), ολιγάριθμοι αλλά αρκετά δυναμικοί σε ορισμένα λύκεια. Η JRA θα μετασηματιστεί αργότερα στην ORA (Επαναστατική Αναρχική Οργάνωση), αλλά αυτό θα συμβεί μετά το Μάη 1968. Υπήρχε λοιπόν την παραμονή του Μάη 1968 μια κάποια αναρχική επανεμφάνιση στην περιοχή του Παρισιού, η οποία εκδηλωνόταν κυρίως στον τομέα της νεολαίας και άρχιζε να γίνεται διακριτή στους φοιτητικούς, και λιγότερο στους μαθητικούς, κύκλους.

Ο Μάης αρθρώνεται προφανώς γύρω από ένα εντυπωσιακό ξεσηκωμό πολλών κοινωνικών κατηγοριών. Ποιος ήταν ο ρόλος των αναρχικών στα γεγονότα; Πώς βοήθησαν προς αυτή την κατεύθυνση;

- Στις αρχές του Μάη ορισμένοι αναρχικοί μάλλον υποεκτίμησαν την σημασία αυτού που είχε αρχίσει να διαγράφεται στον ορίζοντα επειδή η φοιτητική αναταραχή στο Καρτιέ Λατέν δεν ήταν κάτι το καινούριο και άρα δεν προκαλούσε απαραίτητα το ενδιαφέρον των αγωνιστών που ήταν απασχολημένοι με κοινωνικά ζητήματα τα οποία θεωρούνταν σημαντικότερα από αυτά που ενέπνεαν τις φοιτητικές εξεγέρσεις. Αυτή η αντιμετώπιση άλλαξε όμως πολύ γρήγορα και μπορούμε να πούμε ότι η εμπλοκή του αναρχικού κινήματος στους αγώνες του Μάη 68 υπήρξε εντελώς γενικευμένη και διατηρήθηκε ως το τέλος των γεγονότων.

Στο πανεπιστημιακό τομέα η εμπλοκή των αναρχικών φοιτητών της LEA στην αναταραχή που προκάλεσε στο πανεπιστήμιο της Ναντέρ το Κίνημα της 22ας Μάρτη υπήρξε εξόχως σημαντική. Ας θυμίσουμε ότι για να διαμαρτυρηθούν για την σύλληψη ενός φοιτητή αυτού του πανεπιστημίου οι σύντροφοί του κατέλαβαν το διοικητικό κτίριο και δημιούργησαν το Κίνημα της 22ας Μάρτη. Αυτό το κίνημα, αποτελούμενο από αναρχικούς, τροτσκιστές και ελάχιστους μαοϊκούς, και κυρίως, από ανοργάνωτους, ανέπτυξε μια

δράση τόσο έντονη ώστε προκάλεσε το κλείσιμο του πανεπιστημίου την Παρασκευή 3 Μάη. Αυτό το κλείσιμο μετέφερε την ίδια κιόλας μέρα την ένταση από τη Ναντέρ στο πανεπιστήμιο του Παρισιού και οι βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία στους δρόμους του Καρτιέ Λατέν σηματοδότησαν την έναρξη των γεγονότων που ταρακούνησαν όλη τη Γαλλία.

- Από τις πρώτες μέρες του Μάη 68 το Κίνημα της 22ας Μάρτη έγινε ένας πολιτικός παράγοντας που καμία συνδικαλιστική ή πολιτική οργάνωση δεν μπορούσε να αγνοήσει, και η επιρροή του εξαπλώθηκε σε δεκάδες χιλιάδες ανθρώπων που ανταποκρίνονταν στο κάλεσμά του και αναγνώριζαν τον εαυτό τους σε αυτό. Για παράδειγμα, ήταν αυτό που εξανάγκασε να προκηρυχθεί διαδήλωση την Παρασκευή 10 Μάη, αναζωογονώντας έτσι μια αναταραχή που φαινόταν ότι έσβηνε και που κατέληξε στην περίφημη Νύχτα των Οδοφραγμάτων της οποίας τα άμεσα αποτελέσματα ήταν τεράστια (γενική απεργία από την Δευτέρα 13 Μάη, κατάληψη της Σορβόννης, καταλήψεις εργοστασίων στη Ναντ και στο Κλεόν...). Αναμφίβολα, το γεγονός ότι ο Ντανιέλ Κον-Μπεντίτ υπήρξε μέλος της LEA και του K22M συνέβαλε ώστε ο όρος «αναρχία» να συνδεθεί με θετικό τρόπο με το κίνημα του Μάη 68.

Από τη μεριά τους, οι αναρχικοί μαθητές λυκείου, ολιγάριθμοι αλλά δραστήριοι, ενεπλάκησαν στις CAL(Επιτροπές Δράσης Λυκείων) και συμμετείχαν στις καταλήψεις των σχολείων καθώς και σε όλες τις διαδηλώσεις.

Παρόμοιες καταστάσεις με το Παρίσι έλαβαν χώρα σε αρκετές πόλεις της Γαλλίας, κυρίως στη Λυόν, όπου η αναρχική ομάδα “Μιχαήλ Μπακούνιν”, ενεργή από την αρχή της εξέγερσης, δεν δίστασε να αυτοδιαλυθεί για να ιδρύσει, μαζί με τροτσικιστές φοιτητές κοντινούς με τους ελευθεριακούς, ένα τοπικό Κίνημα της 22ας Μάρτη.

Εκεί όμως που οι αναρχικοί αναδείχτηκαν ιδιαίτερα δραστήριοι, ήταν στις Επιτροπές Δράσης που δημιουργήθηκαν αυθόρμητα, τόσο στις συνοικίες των πόλεων, όσο και σε ορισμένους εργασιακούς χώρους και επαγγελματικούς κλάδους και οι οποίες ενίοτε διατηρήθηκαν για λίγα χρόνια μετά το 68. Ο ρόλος τους σε

αυτές τις επιτροπές ήταν να υπερασπίζονται την αυτόνομη λειτουργία τους και την αρχή της αυτοοργάνωσης που χαρακτήριζε πολλές από αυτές.

Για πολλούς ο Μάης 68 αναδεικνύει τη χρεωκοπία του προλεταριάτου ως επαναστατικό παράγοντα. Εσύ τί πιστεύεις; Οι φοιτητές απογοητεύτηκαν από τη στάση των εργατών;

- Είναι προφανές ότι, λόγω των υλικών συνθηκών μέσα στις οποίες ζουν, κάποια στοιχεία του προλεταριάτου θα είναι πάντα έτοιμα να δράσουν με επαναστατικό τρόπο για να αλλάξουν ριζικά την κοινωνία. Αυτό ίσχυε πριν, κατά τη διάρκεια, και μετά το Μάη. Αυτό που τα γεγονότα του Μάη κατέδειξαν, ήταν η χρεωκοπία της ιδέας ότι το προλεταριάτο αποτελεί το επαναστατικό υποκείμενο και ότι συνιστά, από την ουσία του και μόνο, την κινητήρια δύναμη του επαναστατικού μετασχηματισμού της κοινωνίας. Ο Μάης του 68 υπογράμμισε την πολλαπλότητα των μηχανισμών της κυριαρχίας, και άρα τον πλουραλισμό των αντιστάσεων που τους αντιτίθενται, δείχνοντας έτσι την ύπαρξη μιας ποικιλίας επαναστατικών υποκειμένων, κανένα εκ των οποίων, ούτε το προλεταριάτο, δεν μπορεί να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα.

Αυτό που απογοήτευσε τους επαναστάτες φοιτητές δεν ήταν η στάση των επαναστατών εργατών αλλά η στάση της πλειονότητας των φοιτητών και των εργαζόμενων που παρέμειναν ανέγγιχτοι από την επιθυμία της επανάστασης. Την εποχή εκείνη πολλοί επαναστάτες μαρξιστές κατηγορούσαν τους επικεφαλής των εργατικών πολιτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων ότι εμπόδιζαν ή εξέτρεπαν το επαναστατικό δυναμικό των εργαζομένων και έβλεπαν τη λύση στην απλή αντικατάσταση αυτών των διευθυνόντων. Από τη μεριά τους, οι ελευθεριακοί επαναστάτες δεν πίστευαν καθόλου ότι κάποιοι νέοι διευθύνοντες θα έλυναν το πρόβλημα. Για αυτούς η λύση βρισκόταν μάλλον στην αύξηση της ικανότητας αυτοοργάνωσης των ανθρώπων και στην γενική κριτική της σχέσης διευθυνόντων/διευθυνομένων, δηλαδή, στην αμφισβήτηση των ιεραρχικών

σχέσεων τόσο στην κοινωνία όσο και στις πολιτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Θα μπορούσαν τα πράγματα να είχαν διαφορετική εξέλιξη; Έλειπε μια επαναστατική δύναμη ικανή να αναλάβει το κίνημα και να το οδηγήσει στην τελική νίκη; Και ποια θα μπορούσε να είναι αυτή η νίκη;

- Τα πράγματα πάντα μπορεί να έχουν διαφορετική εξέλιξη, όμως στην περίπτωση του Μάη δεν ήταν η απουσία κάποιας επαναστατική δύναμης ικανής να αναλάβει το κίνημα που το εμπόδισε να ανατρέψει την εγκαθιδρυμένη κοινωνία και να την χτίσει πάνω σε νέες βάσεις. Αντιθέτως, η ύπαρξη μιας τέτοιας δύναμης όχι μόνο δεν θα είχε επιτρέψει στο Μάη να προχωρήσει, αλλά μάλλον θα τον είχε σταματήσει, διότι αυτό που αποτελούσε την επαναστατική διάσταση του Μάη πρόκυπτε από πρακτικές που έχτιζε με τρόπο αυτόνομο και με βάση τις δικές του μεθόδους. Υπό αυτή την έννοια, ήταν τα ίδια τα γεγονότα του Μάη, δηλαδή οι πρακτικές που αναπτύχθηκαν και οι μορφές που επινοήθηκαν, που συνιστούν την επαναστατική διάσταση του Μάη 1968.

Στην πραγματικότητα η ανάληψη της εξουσίας δεν τέθηκε ποτέ σοβαρά ως στόχος. Μεγάλα κομμάτια του Μάη έτειναν περισσότερο προς τη διάλυση της εξουσίας ή προς τον εξοβελισμό της . Και ακριβώς επειδή δεν είχε υπόψη του ένα συγκεκριμένο σχέδιο ανάληψης της εξουσίας μπόρεσε το κίνημα να προχωρήσει μέχρι να φτάσει στα όρια του, αντί να παραμείνει στάσιμο από τα πρώτα του βήματα. Αν το κίνημα κατάφερε να προχωρήσει, αυτό συνέβη γιατί έχτιζε το σχέδιό του, επί τόπου, με το πέρασμα του καιρού. Το σχέδιο δεν προϋπήρχε αλλά χτιζόταν, διορθωνόταν και σχηματιζόταν εντός της καθημερινής δραστηριότητας. Αυτό το «πράττειν πράττοντας» ήταν που έδωσε στο κίνημα την ενέργειά του και του επέτρεψε να υπερπηδήσει, το ένα μετά το άλλο, και με δημιουργικό τρόπο, τα εμπόδια που έμπαιναν στο δρόμο του.

Φυσικά οι ομάδες, οι συλλογικότητες, ακόμη και τα άτομα, οφείλουν να εκπονούν σχέδια για να κατευθύνουν τους αγώνες

τους στους χώρους όπου δρουν, όμως αυτό που ο Μάης 68 έδειξε ξεκάθαρα ήταν ότι, όταν παράγονται μεγάλες κοινωνικές συγκλίσεις, δεν πρέπει να επιχειρούμε να τους εισάγουμε κάποιο σχέδιο. Μας έδειξε ότι, αν θέλουμε να εκφραστεί η αυτονομία, θα ήταν αντιφατικό να θέλουμε ταυτόχρονα να εγκαθιδρύσουμε ένα σχέδιο, επομένως κάτι εξ' ορισμού προϋπάρχον, και το οποίο θα έχει επεξεργασθεί με τρόπο διαχωρισμένο από την ίδια τη δράση. Το σχέδιο οφείλει να αναδυθεί από την εσωτερικότητα του κινήματος, από τις δράσεις και τις αποφάσεις των πρωταγωνιστών του στην πορεία του αγώνα τους. Και για αυτό τα μεγάλα επαναστατικά γεγονότα μας ξαφνιάζουν πάντα, γιατί δεν είναι ποτέ πιστά σε ένα ραντεβού με ένα σχέδιο.

Ο Μάης 68 δεν πήρε την εξουσία, αλλά κατάφερε να πολιτικοποιήσει τους χώρους, τους τόπους, τα άτομα, τους θεσμούς, τις διαδικασίες, αλλά και τον λόγο και την καθημερινότητα την ίδια. Ο Μάης 68 ήθελε να αλλάξει τη ζωή, όχι να κατακτήσει και να οικειοποιηθεί τους θεσμούς.

Ο Μάης 68 δεν επεδίωκε κάποια τελική νίκη γιατί εντέλει δεν υπάρχει τελική νίκη. Η μεγάλη νίκη του Μάη ήταν ότι συνέβη, αφού απέδειξε ότι γεγονότα τέτοιου τύπου δεν είναι αδύνατα, και ότι εφόσον έγιναν μια φορά μπορούν πάντα να ξαναγίνουν, δηλαδή ότι τα επαναστατικά επεισόδια είναι πάντα δυνατά ακόμη και όταν κανείς δεν τα περιμένει.

Για εσένα σε τί συνίσταται η κληρονομιά του Μάη; Ειδικότερα για το αναρχικό και ελευθεριακό κίνημα; Επηρέασε τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την επανάσταση; Πυροδότησε ένα νέο τρόπο δράσης;

- Ο Μάης εξάπλωσε, έκανε γνωστές και επικύρωσε ένα αριθμό ελευθεριακών αρχών. Υπό αυτή την έννοια άσκησε μεγαλύτερη επίδραση σε τομείς της κοινωνίας ξένους ως προς τον κόσμο του αναρχισμού, παρά στο ίδιο το αναρχικό κίνημα. Τους έδειξε για παράδειγμα ποια ήταν η πρακτική, ηθική και πολιτική αξία των οριζόντιων και αντιεραρχικών τρόπων λειτουργίας. Τους έκανε επίσης να ανακαλύψουν ότι πρέπει πάντα να δυσπιστούν απέναντι στις σχέσεις εξουσίας, και κυρίως

όταν αυτές ενδύονται τις πιο επιδέξιες και δυσδιάκριτες μορφές. Από την άλλη, απέδειξε ότι κάποια από τα μονοπάτια που οι πιο στρατευμένοι τομείς της κοινωνίας αποδέχονταν ήταν ανεφάρμοστα αν θέλουμε να προχωρήσουμε προς την προοπτική της χειραφέτησης. Για παράδειγμα, κλονίστηκε έντονα η τυφλή εμπιστοσύνη στην πρωτοπορία ως μορφή πολιτικής δράσης, όπως και η αποδοχή ικανού αριθμού κληρονομημένων σχημάτων, τα οποία εμπνέονταν λίγο πολύ από ένα ξεκάθαρα εξιδανικευμένο μπολσεβίκικο παράδειγμα .

Η μεγαλύτερη λοιπόν συνεισφορά του Μάη ήταν η εξαγωγή στοιχείων του αναρχικού κινήματος προς την κοινωνία. Είναι όμως εξίσου αληθές ότι ο Μάης εξέτρεψε το αναρχικό κίνημα προς νέες κατευθύνσεις που δείχνουν ότι και για αυτό υπάρχει ένα πριν και ένα μετά το Μάη 68.

Για παράδειγμα ο ύστερος του Μάη αναρχισμός προχώρησε προς την οριστική εγκατάλειψη μιας μάλλον παρωχημένης αντίληψης της επανάστασης, η οποία την τοποθετούσε ως μια υπόσχεση, μάλλον μακρινή στο χρόνο, που θα ερχόταν να ανταμείψει μια σκληρή και υπομονετική πορεία προς τη σωστή κατεύθυνση. Στην ύστερη του Μάη επαναδιατύπωση της έννοιας της επανάστασης εντός των αναρχικών γραμμών, εκείνη εμφανίζεται όχι πλέον ως ένας σκοπός προς επίτευξη αλλά ως μια συνιστώσα της ίδιας της δράσης. Εγγράφεται στο εδώ και τώρα των αναρχικών πρακτικών και παύει να είναι κάτι προς το οποίο πορευόμαστε ή κάτι το οποίο ονειρευόμαστε για να γίνει κάτι το οποίο ζούμε συλλογικά εντός των αγώνων και των πρακτικών επιτευγμάτων.

Σε ότι αφορά το επαναστατικό υποκείμενο, η ύστερη του Μάη αναρχική διαδρομή έθεσε τέλος σε ένα συγκεκριμένο τρόπο θεώρησής του και εκκίνησε ένα νέο που θα μπορούσαμε κατά προσέγγιση να συνοψίσουμε λέγοντας ότι το επαναστατικό υποκείμενο δεν προϋπάρχει της επανάστασης. Συγκροτείται εντός της επαναστατικής διαδικασίας, προκύπτει από αυτή, δημιουργείται από την ίδια την επανάσταση κατά τη διάρκεια της διαδρομής της.

Μου φαίνεται επίσης ότι ο Μάης 68 συνέβαλε στο να οξυνθεί η ευαισθησία των ελευθεριακών απέναντι στη σημασία της αυτοοργάνωσης των συλλογικοτήτων που αγωνίζονται. Η

αυτοοργάνωση επιβεβαιώθηκε ως η μόνη αυθεντικά ελευθεριακή συλλογική τροπικότητα δράσης, και αυτό αποκλείει, προφανώς, κάθε πειρασμό εισαγωγής εντός των αγώνων που συμμετέχουν οι ελευθεριακοί, σχημάτων που έχουν διαμορφωθεί έξω από αυτούς του αγώνες.

Υπάρχουν και άλλες «εκτροπές» του αναρχισμού για τις οποίες θα μπορούσα να μιλήσω αλλά νομίζω ότι έχω ήδη εξαντλήσει την υπομονή των ανθρώπων που θα διαβάσουν αυτή τη συνέντευξη. Σε ευχαριστώ Δ. που μου έθεσες αυτά τα ερωτήματα και για τη μετάφραση των απαντήσεων.

Τόμας Ιμπάνιεθ

Βαρκελώνη, Φεβρουάριος 2018